

A munkásmozgalmi erkölcs egyes kérdéseiről

Írta: *Veljko Vlahovics*.

A proletárerkölcsöt meghatározó világos marxista-leninista álláspontot a munkásosztálynak a kizsákmányoló osztályokkal folytatott forradalmi ütközetei, a proletariátus harca a kapitalista iga alól való felszabadulásért s elsősorban az Októberi Szocialista Forradalom és a Szovjet Szövetségben a szocialista társadalom fölépítéséért vívott harc teremtette meg. Ebből nyilvánvalóan következik, hogy a proletárerkölcs lényege eltérhetetlenül a proletariátus osztályharcának természetéhez és jellegéhez fűződik.

Ez különösen kitűnik Lenin 1920 október 2-án, az Összorosz Kommunista Ifjúság III. kongresszusán megtartott beszédéből, amelyben a kommunista erkölcs kérdésével kapcsolatosan a következőket mondta: »Az osztályharc folytatódik és a mi feladatunk — minden érdeket alárendelni e harcnak«.

Mi is ennek a feladatnak rendeljük alá kommunista erkölcsünket. Mi azt mondjuk: az erkölcs az, ami a régi kizsákmányoló társadalom szétrombolását szolgálja és egyesít minden dolgozót a proletariátus köré, amely a kommunisták új társadalmát alkotja meg.

A kommunista erkölcs — az az erkölcs, amely e harcot szolgálja, amely egyesíti valamennyi dolgozót minden kizsákmányolás ellen, minden kistulajdon ellen, mert a kistulajdon adja meg egy embernek azt, amit az egész társadalom munkájával hoztak létre.

Megvalósítani ezt az óriási történelmi feladatot, szétzúzni a régi kizsákmányoló társadalmat és felépíteni az új, szocialista társadalmi berendezést, ezt csak különleges alkatú emberek tehetik, mégpedig a kommunisták, akik a kommunista pártba tömörülve, a munkásosztály élén állva képesek megoldani a legnagyobb feladatokat is.

Ezért a proletárerkölcs, a kommunista erkölcs magában foglalja mindazokat az elemeket, amelyek nélkül lehetetlen győzni a kizsákmányoló osztályok elleni forradalmi harcban, s úgyszintén a szocializmus felépítéséért vívott harcban is. A határtalan bátorság a harcban a régi megdöntéséért és az új társadalom megteremtéséért, áldozatkész munka és önzetlen törekvés az új, szocialista társadalmi berendezés építésében, őszinteség és nyíltság a munkásosztály élcsapatát alkotó kommunisták közötti viszonyban, elvszerűség a jelenségek és események magyarázatában stb., ezek mind azok az elemek, melyeken a proletár, kommunista erkölcs nyugszik.

A proletárerkölcsre vonatkozó marxista-leninista tanítás megerősítést nyert Pártunk forradalmi gyakorlatában is, úgy a Népfelszabadító Háború folyamán, mint az ország újjáépítésének és felépítésének háborúutáni időszakában. Mind a háborúban, mind pedig a háborúutáni építésben a legfokozottabban kifejezésre jutott a proletárerkölcs egyik alapelve — a személyes érdekek alávetése a dolgozó nép közösségi ér-

dekeinek. Ilyen módon a forradalmi osztály, illetve élcsapata, a kommunista párt minden tagjának erkölcsi kötelezettsége abban áll, hogy végig teljesítse kötelességét osztályával szemben, népével szemben és hogy a közösség érdekeit személyes érdekei fölé helyezze. E tekintetben a kommunisták áldozatkész harca a kizsákmányoló osztályok ellen a régi Jugoszláviában, hősi harcuk a Felszabadító Háború folyamán és a hatalom megszerzése után fáradhatatlan törekvésük a szocializmus felépítésében — ezek azok a fontos elemek, amelyek elősegítették, hogy hazánkban a széles dolgozó néptömegeknél létrejött a proletárerkölcs alapelveinek helyes felfogása és magyarázata.

Pártunk tagsága, mind a háború kezdetéig, de különösen a háború folyamán és a háborúutáni építésben — a kommunistákon át pedig a dolgozók széles tömegei is — felépítette magában mindazokat a tulajdonságokat, melyek nélkül el sem képzelhető szocialista társadalom felépítése. A proletár, kommunista erkölcs elveinek teljes győzelméhez természetesen még sok kitartó munka és törekvés szükséges, mert a régi, megdöntött társadalom nyomai és befolyása még nagy, mert a hatalom megszerzésével még nem fejeződött be az osztályharc, hanem folytatódik, különösen kitartóan a falun.

Ha néhány szóval vázolni akarnánk Pártunk, illetve tagsága óriási többségének erkölcsi arculatát, meg kell állapítanunk öndicsékvés nélkül — ami távol áll a proletárerkölcestől —, hogy a Párt ebben a tekintetben igen sokat ért el, s sikereinek egyik főforrása a kommunisták emberfeletti háborús forradalmi erőfeszítései a négyéves háború folyamán. Kommunista erkölcsi arculatának kialakításához, a proletárerkölcs helyes értelmezéséhez a régi káderekben elszenvedett óriási veszteség ellenére is, a háború többel hozzájárult, mint a békés munka évtizedei. A háborúban létrejöttek a népeink erkölcsi arculatának további kialakításához szükséges alapok. Jugoszlávia Kommunista Pártja hazánkban a forradalmi harcot és a forradalmi átalakítást vezetve, a háborúból olyan tulajdonsággal került ki, amely nagymértékben megkönnyítette számára a munkát a szocialista társadalmi berendezés alapjainak megteremtésében és azoknak az akadályoknak a leküzdésében, amelyek elkerülhetetlenek a kapitalizmusból a szocializmusba való átmeneti időszakban.

A proletárerkölcs egyik elve a szolidaritás és a kölcsönös megsegítés elve az egyes népek közötti kapcsolatok tekintetében. Ez az elv mélyen begyökerezett úgy Pártunkba, mint hazánk széles dolgozó tömegeibe. Ennek az öntudatnak és a proletár erkölcs helyes magyarázatának kifejezője többek között Jugoszlávia kommunistáinak válasza Sztalin elvtárs felhívására, melyet a leigázott népekhez intézett, hogy keljenek fej a megszállók ellen, Pártunk, mint forradalmi Párt teljesítette erkölcsi kötelességét, a szolidaritás és kölcsönös segítségnyújtás kötelességét, ugyanakkor teljesítve saját népei iránti adósságát és kötelességét is. A proletárerkölcs ilyen elve a legjobban népeink fegyveres harcában jutott kifejezésre és abban a kölcsönös segítségben, melyet a háború folyamán népeink egymásnak nyújtottak. A nemzeti gyűlölködést és mérgezést, melyet a régi rendszerek szítottak, a megszállók testvérháborúvá fejlesztették, s ezt nem volt olyan könnyű leküzdeni. Hála a Párt fáradhatatlan munkájának, ezen az olyan fontos területen is győzött a proletárerkölcs elve és megvalósult népeink testvérisége és egysége. Ezenkívül, Pártszervezetünk, élén Tito elvtársal, már a felszabadító háború folyamán a legnagyobb erőfeszítéseket tette,

hogyan a szolidaritás és a kölcsönös segélynyújtás elvét az egyes népek közötti kapcsolatok tekintetében ne csupán Jugoszlávia határainak keretében oldják meg, hanem jusson kifejezésre más népekre, elsősorban a szomszéd népekre viszonyítva is. Ezek az erőfeszítések közismertek a nemzetközi munkásmozgalom előtt, különösen pedig a szomszéd országok kommunista pártjainak vezetősége előtt. Ezeknek az erőfeszítéseknek eredményeként következett be többek között a bolgár, a magyar, az olasz és más partizánegységek megalakítása a Népfelszabadító Hadsereg keretében. Ez erőfeszítések folytán Pártvezetőségünk leküzdhetette azt a nacionalista gyűlölködést, melyet a volt rendszerek, majd később a megszállás ültettek be az emberek öntudatába egyes szomszédországokat, mindenekelőtt Magyarországot és Bulgáriát illetően, s hogy nagyobb nehézségek nélkül megoldja úgy a nemzeti kisebbségek kérdését az országon belül, mint a szomszédországok, elsősorban a népi demokrácia országai iránti barátság fejlesztésének és erősítésének problémáját, és pedig a proletárerkölcs elveivel összhangban. A szolidaritásnak és kölcsönös segélynyújtásnak ez az elve a népek közötti kapcsolatot illetően ismét megerősítést nyert a mi háborúutáni valóságunkban és mindenekelőtt a szocialista építés gyakorlatában hazánkban, amikor a gazdaságilag fejlettebb köztársaságok bőséges segítséget nyújtanak a gazdaságilag elmaradottabb köztársaságoknak. A Párt állandóan gondoskodik és gondoskodik a testvériség és egység további szilárdításáról hazánk népei között, s egyben harcol a nacionalista felfogások és jelenségek minél gyorsabb és teljesebb felszámolásáért. Pártunk komolyan értelmezte Sztalin szavainak jelentőségét, hogy »a kapitalizmus maradványai az emberek öntudatában jóval inkább élnek a nemzeti kérdés területén, mint bármelyik más területen. Ezek azért élnek jóval inkább, mért jól álcázhatják magukat nemzeti köntösben«. (»A leninizmus kérdései« 474 oldal).

Ezek a megjegyzések és megállapítások elkerülhetetlenül szükségessé azzal a kérdéssel kapcsolatban, melyet Pártunk tagsága többször felvet: vajjon Pártunk »bírálat«, különösen a Tájékoztató Iroda Határozatának közzététele után, a többi kommunista pártok egyes vezetőinél nem áll-e ellentétben a marxista-leninista tanítással a proletárerkölcshöz?

Párttagságunk, s rajta keresztül hazánk dolgozó emberei is megtanulták tisztelni minden nép becsületét és méltóságát — s hogy az emberek közötti kölcsönös viszonyban az elvszerűség a proletárerkölcs egyik törvénye. Az elvszerűség természetesen, mind a kommunisták közötti kapcsolatokban, mind a kommunista pártok közötti kapcsolatokban megköveteli a beigazolt tényeken alapuló kölcsönös elvtársi bírálatot, megköveteli az igazságos bírálatot, amely csak akkor igazságos és helyes, ha egyben elvszerű is. Párttagságunk úgyszintén tudja azt is, hogy a gorombaságnak, a személyes méltóság sértegetésének, a szitkozásnak nincs semmi köze a proletárerkölcshöz, de még kevesebb köze van hozzá a valótlanágnak, vagy az igazság kiforgatásának, ami tulajdonképpen egy és ugyanaz.

Bírálóink ezt nem tartják szemelőtt. Mindenekelőtt nem tartják szemelőtt a bírálat elvszerűségét, s amikor a bírálat nem elvi alapokon nyugszik, akkor nem csoda, hogy a valótlanág érvként jelentkezik. Lenin, válaszolva Maszlovnak, aki a vele folytatott vitában kiforgatta a tényeket, megállapította, hogy »Ha nem léteznek érvek, feltétlenül mesterkedésekhez kell folyamodni«. (XV. kötet, IV. kiadás, 235. oldal).

A kommunista pártok sajtójában és a népi demokrácia rádióállomásainak adásában, amikor Jugoszláviáról beszélnek, annyi ostobaságot és valótlanosságot mondtak az utóbbi öt hónapban, amelyek nyilvánvalóak nemesak Pártunk minden tagja előtt, hanem hazánk minden becsületes polgára előtt is. Azok az emberek, akik ezt írják, s a lapok és a rádióállomások szerkesztői, akik ezt közléstesznek, el kellene hogy gondolkozzanak afelőtt, milyen következményekkel járhat a »bírálat« ilyen módja, és miért vált ki ez a »bírálat« Jugoszláviában ellenkező reakciót.

Vegyünk csak néhányat a legjellemzőbb példák közül: Az Humanité október 9-iki számában egyéb sértegetések mellett azt állítja, hogy a jugoszláv szkupstina képviselőt »Rančović OZŊ-ára választotta meg és ugyanaz a politikai rendőrség tartja pórázon«. Az egész világ tudja, hogyan folytak le nálunk a választások 1945-ben és hogy ezekkel a választásokkal csak az amerikai és angol imperialisták és belföldi szolgálk nem voltak megelégedve. Az Humanité cikke nemesak a 600 képviselőre sértés, hanem a választók millióira is, akik amikor hazánk legjobb fiaira szavaztak, tudatosan a dolgozó nép uralmára és a szocializmus építésének politikájára szavaztak, ami a Kommunista Párt vezetésével folyik hazánkban. Az Humanité ezzel egyidejűleg egy szocialista ország legmagasabb állami testülete, azon szerve ellen támad, amelyet a dolgozó nép a hazai burzsoáziával és az imperialistákkal vívott leghevesebb harcban teremtett meg. Ezzel megszegi a proletár erkölcs egyik elvét — a proletár közösségérzetet. Az Humanité cikkírója ezzel azt is bebizonyította, hogy semmi köze a proletárerkölcs egy másik sajátosságához, más népek méltóságának és becsületének tiszteletbentartásához sem. Ugyanez az értelme az október 11-iki Humanité állításának, hogy állami vezetőségünk »tárgyal arról, hogy visszatérjenek Jugoszláviába azoknak a külföldi tőkés iparvállalatoknak a tulajdonosai, amelyeket a Szovjet Hadseregnek és Jugoszlávia munkásai és szegény parasztjai áldozatainak köszönhető felszabadulás után államosítottak«. Vajjon ezeknek az ostobaságoknak a szerzői nem látják-e, hogy milyen nevetségessé teszik magukat, lapjukat és Pártjukat Jugoszlávia kommunistái és dolgozó tömegei előtt? Vajjon mi köze van az ilyen írásoknak a proletár erkölcshez és az elvszerű bírálatához?

Az ilyenfajta írások másik példája a hír a Banyalukában, Szokolovicsban és másutt folyó állítólagos harcokról. Ezt a hírt ugyan elsőnek az »Il tempo« és a »La voce libera« című új fasiszta lapok közölték, de ez nem zavarta egyes kommunista lapokat, hogy átvegyék és a népi demokrácia rádióiban megismételjék. Hogy a hír közönséges kihívás, az abból is látszik, hogy az Il Tempo a hír végén hozzáfűzte, »ugyanazon forrásból megtudta«, hogy állítólag harcok folynak a Szovjet Szövetségben, a Krim félszigeten is. A La Voce Libera ugyanebben a hírben külön kiemeli, hogy a jugoszláviai harcokban csetnikek harcolnak »Mohamed Meljubovic tábornok parancsnoksága alatt, aki a partizánok ellen vívott harcok idején Mihajlovics Dráza csapatparancsnoka volt.« Az usztasa-csetnik menekültek és külföldi imperialista védnökeik hazugságát felhasználni annak bizonyítására, hogy Pártunk letért a marxista-leninista útról, ennek semmi köze a proletárerkölcshez, a kommunista erkölcshez. Hogy bírálóink milyen sietve kapnak minden, akár csak a legkisebb rágalmat is hazánk ellen, azt mutatja az »Il Lavoratore«, a trieszti Vidali-csoport lapjának esete, mert azt a hírt közölte, hogy a »B« övezet népvédelme lelőtt valami Janez Floridánt. Ennek a hírnek az volt a célja, hogy bizonyítsa a jugoszláviai terrort. Utóbb

ugyanaz a lap kénytelen volt beismerni az igazságot, hogy »Floridán vadászat közben szerencsétlenül járt, Pablo Colombo megsebesítette. A vadászok a sebesültet előbb Porto Roseba vitték, mivel azonban Porto Roseban nem volt orvos, elvitték az isolai kórházba. A vadász, aki Floridánt megsebesítette, a piranei fogdában van.« Az »Il Lavoratore« azért volt kénytelen utólag megírni az igazságot és megcáfolni saját rágal-mát, mert az említett helyek lakossága ismerte az esetet.

A beográdi egyetemen végrehajtott tisztogatás alkalmából az első tiltakozás Amerikában hangzott el, mert ez a tisztogatás nagyjából volt Lyotics-pártiakat és csetnik alakulatok tagjait érintették.

A newyorki rádió, amikor védelembe vette az egyetemről kizárt hallgatókat, a jugoszláv adásban hazánkra szórt szidalmak között a következőket mondta: »Az egyetemi hallgatók ilyen általános vádak alapján történt eltávolítása felháborítja a haladó világot«. A newyorki támadás után (amelyre természetesen senki se hederített), megindultak a támadások egyes demokratikus országokból is, amelyek sajtója átvette az Associated Press hírének anélkül, hogy figyelmeztette volna olvasóit, hogy ez a hír egy imperialista ország sajtóügynökségétől ered. Ez a készség, hogy Jugoszláviáról leközljenek minden kedvezőtlen hírt, több mint különös. Amellett még olyan felelős elvtárs is, mint L. Baranov, az 1948. október 15-iki »A szilárd békéért, népi demokráciáért« című lapban a többi között azt az ostobaságot írta, hogy »Rankovics három hónap alatt aljasul és vérengző módon a jugoszláv kommunisták szá-zait megölte«. Egyik-másik országban talán akadnak naív emberek, akik ezt elhiszik, de Jugoszláviában a »bírálatnak« ezt a módját tisztesség-telennek tartják. Ehhez hasonló Baranov elvtársnak az az állítása is, miszerint »Radule Sztijenszki, a költő, ma bujdosik a hóhér Rankovics előtt«. Az említett költő végzi a maga dolgát, mint a cetynei pedagógiai főiskola tanára, kiadja verseit és mind a mai napig nem bujdosott senki előtt, oka sem volt erre. Jó volna, ha Baranov elvtárs és a többi elvtárs, amikor Jugoszlávia Kommunista Pártját bírálja, előbb ellenőrizné a hí-reket és nem ülné fel mindenféle becstelen híresztelőnek. Ezek a bíráló-ink szem előtt tarthatnák Kalinin elvtárs figyelmeztetését, amelyben a többi között ezt mondja: »A tömegeket nem csaphatod be és ha az em-berek észreveszik, hogy valakij kétszínű, senki többé nem hisz neki.«

Nem fér össze a proletár erkölccsel és semmivel sem magyarázha-tó a népfelszabadító harcok és a háború alatt Jugoszláviában végrehaj-tott forradalmi átalakulások lebecsülése. Ennek a beállítottságnak az észszerű következménye az volt, hogy az utóbbi öt hónapban sajnálat-os és nevetséges esetek hosszú sora fordult elő. Csak néhány példát emlí-tünk. Az »Orosz kérdés« című szovjet filmben egy helyen megem-lítik Jugoszláviát és Bulgáriát. Magyarországon ezt a filmet egy kis »kiigazítással« forgatják, vagyis a szót, Jugoszlávia. — »Magyaror-szágnak« fordították. A történelmen ezzel semmi esetre se esik sérelem, de az ügy jellemző egyes bírálóink módszereire. A magyar elvtársak jónak látták, hogy 1948 szeptember elején, a magyar orvosok kongressz-ususán, amelyen résztvett a jugoszláv küldöttség is, elkülönítsék a ju-goszláv zászlót a népi demokrácia országai és a Szoviet Szövetség zászlójától és a sarokba állítsák, az amerikai zászló mellé, ezzel is valószínűleg »azt akarták bizonyítani, hogy Jugoszlávia átállt az impe-rialistákhoz«. Mellékesen megjegyzendő, hogy a kongresszuson a többi között dr. Füsthy, az I magyar hadsereg volt iárványorvosa a keleti

fronton, előadást tartott arról, »hogyan mentette meg a járványtól a 250.000 katonával rendelkező I. hadsereg egészségi szolgálata a szovjet lakosságot.« A fasizmus elleni harcosok kongresszusán Bécsben minden országot megemlítettek, de Jugoszláviáról egy szót sem szóltak, mintha nem is létezett volna a második világháborúban, az antifasiszta háborúban. Hasonlóképpen járnak el a jugoszláv filmekkel. Ismeretes, hogy a Szlavica és az Élni fog ez a nép című filmet betiltották a népi demokrácia országaiban. A csehszlovák állami filmvállalat külföldi osztálya, mivel a csehszlovák sajtó mind a kettőről a legnagyobb elismeréssel írt, mind a kettőt átvette, de szeptember 10-ikén értesítette a »Jugoszlávia-film«-et, hogy — minden indoklás nélkül — elutasították a két film bemutatását. Ezzel kapcsolatban érdemes idézni, hogy mit írt a Rude Pravo 1948. március 6-ikán az »Élni fog ez a nép« című filmről: »Milyen ragyogó tanútétel ez — írja a Rude Pravo — emberek erkölcsi magaslatáról, akik közül sokan, a régi uralom bűneiből, még olvasni se tudtak (köztük Jagoda sem). És milyen hatalmas erővel törekedtek a szabadságra és a szabad életre, amelyért a Kommunista Párt harcosaival az élen, a legnagyobb áldozatokat is meghozták... Valóban, annak a népnek, amely bebizonyította mindazt, amiről ez a film tanúskodik, élnie kell.« Annak idején örültünk a csehszlovákiai elvtársak kinyilvánított igazán nagy elismerésének, de mostani álláspontjuk felszabadító harcainkat illetőleg érthetetlen és elfogadhatatlan számunkra. A csehszlovákiai elvtársak, amikor a Csehszlovák Köztársaság 30-ik évfordulóját ünnepelték, jónak látták, hogy a Szovjet Szövetséget és a népi demokrácia országait üdvözlő jelmondataikból Jugoszláviát »kifelejtették«. Ma az a divat, hogy Jugoszláviáról elfeledkeznek, ne beszéljenek és ne írjanak multjáról és mai szocialista életéről, mai valóságáról. De arról nem feledkeznek meg, hogy majd minden nap közöljenek valamilyen célzatos cikket, vagy hírt, azzal a céllal, hogy állítólag bírálják Jugoszlávia Kommunista Pártjának belső helyzetét.

A Pártunk nyilvános bírálatának kezdete óta eltelt öt hónap elég hosszú idő ahhoz, hogy leszűrjünk bizonyos tanulságokat és bizonyos észszerű következtetésekre jussunk. Az alapkérdés, amit bírálóinknak jól át kellene gondolniuk, az az: vajon ez a kampány, amelyet öt hónapon át olyan nagy erővel folytattak, miért maradt teljesen visszhang nélkül Pártunk és hazánk dolgozó tömegeinek soraiiban? Azért-e vajon, mert Pártunk tagjai más és nem a marxista-leninista ideológián nevelkedtek, vagy talán inkább azért, mert ebből az egész hairszából hiányzik az alapelem — az elvszerűség? Nyilván ez az utóbbi az ok. A jugoszláv kommunisták úgy vélték és ma is úgy vélik, hogy nincs egyetlen olyan probléma, amit nem lehetne a kölcsönös bizalom és elvtársi együttműködés szellemében közösen rendezni, hiszen hazánk érdekei nem térhetnek el a Szovjet Szövetség vezetett szocialista front érdekeitől. Ha pedig ez így van, akkor meg kell állapítanunk, hogy az elmúlt öt hónap alatt nem történt semmi, hogy a dolgokat tisztázzák, kiderítsék az igazságot, s felszámolják azt a jelenséget, amely káros mind Jugoszlávia, mind az egész szocialista front érdekeire. Ellenkezőleg, bírálóink módszerei és eszközei, amelyekről már elég szó volt, az egész problémát abba az irányba terelik, amely a nézeteltérések felszámolása helyett a nézeteltérések kimélyítésére vezet. Ezen az úton csak akkor folytathatják bírálóink, ha továbbra is figyelmen kívül hagyják a tényleges állapotokat hazánkban és egész Pártunk, valamennyi dolgozónk tényleges felfogását.

Hazánkban az utóbbi öt hónap alatt számos kongresszust tartottak: párt-, szakszervezeti-, SzKOJ-kongresszust, valamint a Népi Ifjúság és SzKOJ egyesítő kongresszusát. Bírálóink bojkotálják kongresszusainkat és a dolgot úgy tüntetik fel, mintha kongresszusainkon nem választott, hanem kinevezett kiküldöttek vennének részt. A választásokon résztvevő tömegek tudják, hogy bírálóink ebben a kérdésben is az igazsággal hadakoznak. Nálunk az emberek — ezzel kapcsolatban — gyakran felteszik a kérdést: Miért nem jönnek bírálóink ide hozzánk és nem ellenőrzik állításaikat itt, a helyszínen? Ez a felfogás teljes összhangban áll a proletár erkölcs elveivel, a marxizmus-leninizmus tanításával. Köztudomású, hogy az ember gyakorlati ténykedése a legmértavodóbb kritérium, amely lehetővé teszi hogy megkülönböztessük az igazságot a tévedéstől, hogy meghúzzuk a határvonalat a tárgyilagos igazság és különböző helytelen elképzelések és hazug felfogások között. »Ki ne tudná, — írta Lenin — hogy politika alatt nem szándékokat, hanem tetteket, nem jámbor kívánságokat, hanem tényeket, nem elképzeltet, hanem valót értünk.« (XIX. könyv 369. oldal). Már pedig az, amit bírálóink rólunk állítanak és írnak, nem fedj valóságunkat, pártunk tetteit, a tényeket.

Példaképp, vegyük a Népfront kérdését. Bírálóink minduntalan hajtogatják, hogy a Párt beolvadt a Frontba, hogy a Front különböző pártok pusztá keveréke, hogy a Kommunista Párt nem képezi azt az erőt, amely a Frontot vezeti és irányítja. A mi számunkra, itt Jugoszláviában, teljesen világos a Párt és a Front viszonya. Eddig úgy tűnt nekünk, hogy ezzel tisztában vannak bírálóink is. Mert e kérdés kapcsán a »Bolszevik« például, a múlt esztendőben (1947-es évfolyam 2. szám 50. oldal) a következőket írta: »A Kommunista Párt a Népfront irányító tényezőjévé vált és Jugoszlávia dolgozónak széles tömegeiben elvitathatatlan tekintélyre tett szert.« Mi úgy véljük, hogy ebben a tekintetben 1947 óta nem történt semmi változás. Az egyetlen változás abban nyilvánul meg, hogy a Párt még jobban megszilárdította tekintélyét a széles dolgozó tömegekben, hogy a Frontban még jobban megszervezte mind az ideológiai, mind a szocialista építőmunkát. Erről tanúskodnak a Front 1948-ban lebonyolított akciói is, mint például az autótűt, a 4.000 falu-otthon stb. Amennyiben bírálóink nincsenek tisztában a Párt és Front körüli dolgokkal, jöjjenek és igyekezzenek tiszta képet alkotni maguknak — itt nálunk.

Ugyanaz vonatkozik a falu-kérdésre is. Bírálóink esőkönyösen állítják, hogy Jugoszlávia Kommunista Pártja nem folytat osztályharcot a falun, hogy kulák-politikát űz, hogy a kulákokkal karöltve szándékozik felépíteni a szocializmust stb. A tények teljesen más helyzetről tanúskodnak. Már 1946-ban, a gabonafelvásárlás kapcsán az osztályharc falun kiélezett formát öltött, ami megnyilvánult abban is, hogy megtisztítottuk a Pártot a kulákgyámolító elemektől. Azóta különböző alakokat öltött az osztályharc a falun és kiéleződése a szocialista építés ütemével párhuzamosan fokozódik. Ha ezt nem látnánk és nem tartanánk szemelőtt, azt jelentené, hogy távlat nélkül dolgozunk és a szocializmus építését a véletlentől tesszük függővé. Épp oly téves lenne általános kulákellenes támadást játszani és olyan intézkedéseket foglaltatni, amelyek túlkoraik lennének és csak jövőreható károkat okoznának. Egyes vidékeken előfordultak esetek, hogy pártaktivistáink a terepen, a Tájékoztató Iroda Határozatainak hatása alatt olyan

intézkedéseket fogantatosítottak a falun, amelyek alkalmasak arra, hogy a paraszttömegeket azaz a középparasztságot elszakítsák a Párttól, s amelyek túlkoraiak. A jelenlegi fejlődési fokon csak az a politika bizonyult helyesnek és keresztülvihetőnek, amelyet Pártunk követett és követ, és amely a falusi tőkés elemek korlátozására irányul, nem vesztve szem elől egy pillanatra sem, hogy a szocializmus felépítése a falu szocialista átalakulásától függ. Pártunk káderei ebben a kérdésben is a Bolsevik Párttól, a bolsevikok értékes tapasztalatain, a falu szocialista átalakulásáért folytatott harcából tanulnak. Bíráóink megpendítették a föld nacionalizálásának (nemzeti tulajdonná nyilvánításának) kérdését is. A népi demokrácia többi országainak pártjaival szemben, úgylátszik ezt a kérdést nem vetették fel. Három és fél hónappal a Tájékoztató Iroda határozatai után a csehszlovák parlament mezőgazdasági bizottságának elnöke Szmrkovszki képviselő az Ötéves tervvel kapcsolatos vitában kijelentette a parlamentben, hogy a köztársaságban senki, még a Kommunista Párt sem gondol a föld nacionalizálására és hogy semmi ehhez hasonló sincs programba véve. »Sem a föld nacionalizálása, sem kolhozok nem jöhetnek számításba — jelentette ki Szmrkovszki. — Nálunk, kizárólag szövetkezetekről lehet szó, azokat azonban már jóval mielőttünk elismerték mások is.« Szmrkovszkit ezért senki sem bírálja, viszont a jugoszláv kommunistákat és következetes politikájukat bírálja hivatott-hivatlan. A bírálat ilyen módja semmi esetre sem felel meg azoknak az elveknek, amelyek a proletár erkölcs alapszik. Kommunistaink, a falu szocialista átalakulásának kérdésével foglalkozva, kiemelik a tényt, hogy a szovjet falu példája óriási hatással van a mi szegény- és középparasztjaink öntudatára és ezt a tényt nem szabad ügyetlenül kívül hagynunk, különösen ha szem előtt tartjuk Pártunk szüntelen fáradozásait, hogy dolgozó parasztságunk körében népszerűsítse a szovjet falu szocialista valóságát. Ez minden esetre erős fegyver a falu szocialista átalakulásán dolgozó Párt kezében. És kommunistaink joggal állítják, hogy az átalakulást könnyebben fogjuk végrehajtani, mint elvtársaink a Szovjetunióban. Nem mintha jobbak, vagy okosabbak lennénk, vagy mintha a mi kulákjaink kevésbé lennének veszélyesek, hanem többek közt azon egyszerű oknál fogva is, hogy előttünk áll a Szovjetunió példája és sikereinkhez hozzájárul a kolhozrendszer kihatása dolgozó parasztságunk öntudatára.

Ezért nem csoda, ha nálunk ma sokkal nagyobb méretű a szegény- és középparasztság azon törekvése, hogy termelő parasztszövetkezeteket szervezzen, mint amilyen mértékben az államnak módjában van el látni őket a szükséges mezőgazdasági gépekkel és felszereléssel. Úgy szintén nem véletlen, hogy országunkban, százalékban, sokkal több a termelő parasztszövetkezet, mint a népi demokrácia többi országaiban, pedig azok kevésbé sanyultak meg a háborút és nagyobb iparral rendelkeznek, tehát könnyebben ellátják a falut mezőgazdasági gépekkel és szerszámmal.

A felhozott példák világosan rámutatnak arra, hogy bíráóink vagy még nem alkottak tiszta képet a jugoszláviai valóságról, nincsenek reális ismereteik róla, vagy pedig tudatosan elsiklanak a tények mellett, a Kommunista Párt gyakorlati munkaeredményei mellett. Mint ismeretes az ember saját gyakorlatán jut el a tárgyilagos igazsághoz. Mert az ember a valóságot úgy ismeri meg, hogy tanulmányozza és összegezi tapasztalatait, gyakorlati ténykedésének eredményeit. A gyakorlat segítségével ellenőrzi elképzeléseinek és felfogásainak igaz, tárgyilagos

mivoltát. Bírálóink nem így járnak el. Elképzeléseiket és felfogásaikat nem ellenőrzik országunk szocialista építésének gyakorlatán, vajjon megfelelnek-e az igazságnak? Ismeretes, hogy Hegel (aki idealista vezeken evezett), azt tartotta, hogy a tárgy változása a tárgyra vonatkozó tudat változásától függ. Jugoszlávia példája azt mutatja, hogy bírálóink úgy vélik, országunkban minden megváltozott az által, hogy ők Jugoszláviáról megváltoztatták véleményüket. A marxista filozófiai materializmus szerint a dolgok az ember gyakorlati ténykedésének következtében változnak. A kommunisták gyakorlati ténykedése azonban nem változott meg Jugoszláviában, az idő óta, amikor még Jugoszlávia Kommunista Pártját mindenki dicsérte. Ezzel szemben úgy tűnik, megváltozott a ténykedésükről alkotott vélemény. Ebből vagy az következik, hogy Pártunk munkája azelőtt is rossz volt, csak azt nem vették mások észre és tévesen dicsérték Pártunkat; vagy pedig, hogy Pártunk munkája ma is helyes, mint ahogy akkor is az volt, mindössze a róla alkotott vélemény változott meg azóta, ami viszont a jugoszláviai kommunisták ténykedésétől függetlenül történt. A megalkotott vélemény ilyen pálfordulásának azonban semmi köze az elvekhez, amelyeken a proletár, kommunista erkölcs alapszik.

Jugoszlávia kommunistái helyesen vonnak párhuzamot egyfelől a Párt gyakorlata és munkájában elért eredményei, másfelől a testvéri kommunista pártok »bírálata« között, és minden nehézség nélkül, úgy találják, hogy a bírálat nem fedj a valóságot. Ezzel magyarázható a kommunisták és dolgozó tömegeink reagálása az igazságtalan és valótlan bírálatra. Lenin és Sztalin gyakran hangsúlyozták, hogy emberek és pártmunka kiértékelésénél alaposan figyelembe kell venni a munka valamennyi pozitívumát és negatívumát. Butaság lenne azt állítani, hogy Pártunk munkájában nem találunk mínuszt, de mindazon által, ha felmérjük a pluszokat és mínuszokat elkerülhetetlenül ahhoz a végső megállapításhoz jutunk, hogy Pártunk sikeresen oldotta meg a reálháruló feladatokat. Ezt hirdetik az elért eredmények is. Végeredményben, a gyakorlat nyújtja a legszámottevőbb bizonyítékokat arra, hogy egy bizonyos feltételezés, eszme, elmélet való-e vagy valótlan. A gyakorlat a legjobb mérték; segítségével megkülönböztetjük a valót a valótlantól és felismerjük a helytelen állításokat és nézeteket. »Az ember gyakorlatával bizonyítja — írta Lenin — eszméi, felfogása, tudása, tudománya, tárgyilagos helyességét«. (Filozófiai füzetek, 184. oldal). Ha pedig Pártunk munkaeredményei a gyakorlatban jóknak bizonyultak, az azt jelenti, hogy a Párt helyesen alkalmazza a marxizmus-leninizmus tudományát. »Az életkérdések gyakorlati megoldásában — mondta Kalinin elvtárs — amely kérdésekkel naponta meg kell birkóznunk, éppen abban tükröződik vissza a marxizmus-leninizmus, ott járjuk a marxizmus-leninizmus legmagasabb iskoláját, ott mutatkozik meg az igazi marxista-leninista.« Ezért a Pártunk ellen irányuló bírálatnak nem lesz semmi közös vonása az igazi marxista bírálattal mindaddig, amíg meg nem szabadul a fendorlatoktól, amíg nem alapul elvszerűsége, míg figyelembe nem veszi a pártmunka gyakorlati eredményeit és azokat nem elemzi, nem belőlük indul ki, és a marxizmus-leninizmus tanát nem vonatkoztatja a Párt gyakorlatára. Ezért is csodálkozik párttagságunk olyannyira azon, hogy bírálóink előzetesen nem ellenőrzik véleményüket és nem hasonlítják össze a valósággal, hiszen bőséges anyag áll hozzá rendelkezésükre és módjukban van megismerkedniük a helyszínen a valósággal. A bírálatnak csak ez a módja állna összhangban a prole-

tár erkölccsel és az ilyen bírálatot senki sem utasítsa vissza. A bírálat eddigi módja, amelynek a jugoszláviai Kommunista Pártra és vezetőségére vonatkozólag antagonista jelleget kölcsönöztek, világosan bizonyítja, hogy kommunista pártok, illetve szocializmust építő országok között nem állhat fenn antagonista jellegű viszony, már csak azért sem, mert közösek az új szocialista társadalom építésének elárendelt érdekeik és céljaik. Ezért elvitathatatlan, hogy az események további fejlődési logikája széthúzza azt a keretet, amelyben ma folyik az új Jugoszlávia elleni kampány, és az igazság Jugoszlávia valóságáról, a Kommunista Párt és vezetőségének ténykedéséről erősebbnek fog bizonyulni minden mesterséges keretnél, mert az igazságnak végeredményben győzedelmeskednie kell.

(Kommunist — 1949 január).